

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thronus Dei Maria Deipara

Spinelli, Pietro Antonio

Coloniæ Agrippinæ, 1696

Virtutes Cardinales, n. 12

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46853)

de virtutibus Deiparæ differemus continen-
tur, itaque ad virtutes Deiparæ Cardinales ac-
cedamus.

VIRTUTES CARDINALES QUÆ
in Deipara elucet.

*Virtutes
cardinales
quomodo
perfectissi-
mæ De-
para exi-
stunt.
Albera.*

12 **Q**UATUOR porro virtutes Cardinales
in Deipara singulari ratione emicabāt
quas Albertus apud S. Antonium 4. parte tit.
15. c. 17. § 4. asserit in ea fuisse perfectissimas
hoc est, ut ipse loquitur per modum patriæ, &
ut purgati animi non quidem simpliciter, sed
medio modo inter statum viatorum, & com-
prehensorem: nam quantum ad actuum perfe-
ctionem habuit per modum patriæ sine ali-
liqua pugna contrariorum sed quantum ad
merendi conditionem habuit per modum via-
torum. ex quo colligit S. Antonius loco ci-
tato Deiparam in virtutum actibus omnem
puram creaturam superasse, Angeli enim, in-
quit ipse, in patria habent virtutes inamissibi-
les sed non meritorias præmi essentialis: via-
tores homines habent, virtutes meritorias, sed
(si confirmatos in gratia excipias) amissibiles:
Beata autem Maria habuit cum Angelis virtu-
tes inamissibiles: cum sanctis viatoribus meri-
torias, & sic etiam excellentius cunctis habuit.
hæc S. Antonius. Adde eam superasse etiam
in hoc sanctos in gratia confirmatos; tum
quia virtutes omnes habuit in gradu abiq; cō-
paratione majori, quàm illi; tum etiam, quia
virtutes Deiparæ nullum peccatum sibi con-
trarium, ne veniale quidem, vel levissimum cō-
patebantur, ac reliqui sancti, quamvis in gra-
tia confirmati, aliquid veniale interdum com-
mittebant. Ex hoc etiam inferitur, non fuisse
in Deipara continentiam sub ea ratione, qua
ex D. Thoma 2. 2. q. 155. art. 4. importat resi-
stentiam rationis ad concupiscentias pravas)
quas iuxta Aristotelem lib 7. Ethic. cap. 9. cō-
tineas patitur.) cum dicat quid imperfectum
continentia enim sic accepta ex eodē S. Tho-
ma 3. parte quæstione septima articulo secun-
do ad 3. non est virtus, sed aliquid minus vir-
tute, & ideo affirmat Christum ex hoc ipso
quod omnem virtutem habuit non habuisse
continentiam, nam quidquid perfectionis di-
cit continentia, reperitur in temperantia ab-
sque imperfectione, virtutem vero temperan-
tiæ in Deipara extitisse inferius accuratè o-
stendemus.

13. Cæterum dubium esse posset de poeni-

tentia: virtute num fuerit in Deipara, ad quod
S. Antonius 4. par. tit. 15. cap. 17. § 4. respon-
det ex sententia Alberti: *Hanc virtutem perfe-
ctius fuisse in Deipara, quam in aliis viatoribus,
in quibus actus poenitentia supponit aliquod pec-
catum esse, vel fuisse: ac in Deipara actus poeni-
tentia fuit sine presentia, vel processione culpa fuit
enim per modum patriæ, ubi habet alium actum,
videlicet non est dolor de commissis, sed est dese-
statio peccati sine velle peccare.* hactenus verba
S. Antonii Suarez quoque tom. 2. in 3. parte
disput. 4. lect. 2. concedit in beata Virgine poeni-
tentia virtutem, quoniam (inquit) hæc non
dicit actum detestationis proprii peccati,
quem B. Virgo non exercuit, quia nihil dete-
stabile egit, sed dicit habitum, cuius fuit ca-
pax, quia capax fuit peccati, licet per diuinam
gratiam confirmata fuerit in bono: & quem
admodum Suarez tom. 1. disput. 19. sectio. 1.
ponit in Christo poenitentiam ad actus, qui
non dicunt imperfectionem, nimirum ad de-
testationem peccati simplicem propter vi-
tandam diuinam injuriam, eodem etiam mo-
do poenitentia habere potest in Deipara eun-
dem actum, quem ex Alberto ponit in ea S.
Antonius, ut diximus. verum ad singulas vir-
tutes Cardinales, quæ in Deipara fuerunt de-
scendamus.

Ac de eius quidem Prudentia, quæ inter
virtutes Cardinales primum sibi vendicat lo-
cum in festo Assumptionis sic canit Ecclesia?
*Virgo prudentissima, quo progredieris quasi Auro-
ra valde rutilans?* Deiparæ enim figura fuit
Abigail mulier 1. Reg. 25. prudentissima, &
speciosa: Ideo Ephrem serm. de laud. Virg.
Deiparam vocat *Principem omnium prudentis-
simam, & sagacissimam.* & Damascenus ora-
tione 1. de Dormitione: Hanc coelastem Dei-
paræ prudentiam appellat. *Sapientia thesau-
rum, qua incautam Eva verbis serpentis nimum
credula simplicitatem emendavit, dum Angelo
prudenter respondit, Quomodo fiet istud?* ex hac
prudentia proficiscebatur illud, quod de ea
scriptum reliquit S. Lucas cap. 2. *Maria, in-
quit, conseruabat omnia verba hæc conseruens in
corde suo.*

Quod si teste Salomone Prouerb. 10. *Qui
moderatur labia sua prudentissimus est:* facile
intelligemus eximiam Virginis prudentiam,
cuius loquendi parcitatem, & verecundiam
Bernardus, sermone Signum magnum egre
gè ponderat, & extollit, septies enim in sacra
Euan-

*nitentia
virtus in
Deipara.
S. Anton.*

Suarez.

*Prudentia
Deipara.
Offic. Eccl.*

*1. Reg. 25.
Ephrem.*

*Damasc.
Genes. 30.*

Luc. 2.

*Bernard.
Euan.*

Bonaueu.

Psal. 44.

Cant. 4.

Septem
verba qua
loquitur

Deip. in E
uangelio.

Luc. 1.

Ioan. 2.

Luc. 1.

Luc. 2.

Ioan. 2.

Iustitia

virtus in

Deipara.

Litania

B. Virg.

August.

S. Thom.

S. Thom.

Bonaueu.

Euangeliorum historia locuta legitur, & ex his
ter cum Deo, bis cum Angelo, & bis cum ho-
minibus, quæ singillatim expendit S. Bona-
uentura in speculo cap. 8. & ad mores egregiè
accommodat; vult enim in Deipara fuisse gra-
tiam labiorum, de qua Psalm. 44. *Diffusa est
gratia in labiis tuis*; ex eius enim labiis melli-
flux sententiæ prodierunt, iuxta illud Cant. 4.
Fauus distillans labia tua; cum Angelo enim
loquuta est, primò verbum Castitatis: *Quomo-
do fiet istud, quoniam virum non cognosco?* sec-
undò verbum humilitatis: *Eccè Ancilla Do-
mini*. Cum homine, primò verbum charitatis
salutando Elisabeth, secundò verbum instru-
ctionis ad ministros in nuptiis Cana Galileæ:
Quodcumque dixerit vobis, facite. Cum Deo
autem, primò verbum gratiarum actionis:
Magnificat anima mea Dominum. secundò ver-
bum doloris ex filij amissione: *Fili quid fecisti
nobis sic*. tertium verbum compassionis, defi-
cienteyino in nuptiis: *Vinum non habent*. ex
quibus præclarissima ad imitandum exempla
coruscant.

14 Iustitiæ verò virtus in Deipara singulari-
ter fuit: quare in litaniis Lauieranis meritò
Speculum Iustitiæ appellatur. Enimuerò ex Au-
gustino lib. de corret. & grat. cap. 1. *Ad iustiti-
am legis pertinet declinare à malo, & facere bo-
num, que sunt (vt verbis vtar S. Thomæ 2. q. 79.
art. 1.) quasi dua partes integrales iustitiæ, cum
vtrumque ad eius perfectum actum requiratur.*
At Deipara ab omni peccati labe tum origi-
nali, tum actuali declinavit, vt cap. 7. probavi-
mus, & in omni bonorum operum genere præ
omnibus puris creaturis, vt ex ijs, quæ capit.
duodecimo differuimus satis patet, accuratè
se exercuit, & perfectissimè, siue spectes cha-
ritatis magnitudinem, ex qua ea operabatur:
siue tempus, ex quo illa exhibere cœpit, ab in-
stanti nimirum suæ immaculatæ Conceptionis
ad extremum vsque spiritum: siue opera
ipsa eximia difficultate ardua, tempore diu-
turna, multitudine innumerabilia, quæ præ-
stitit; consequens ergo est, ut iustitiæ pal-
mam inter puras creaturas sit adeptæ. Si ve-
rò loquamur de partibus iustitiæ potentiali-
bus nimirum de virtutibus ei annexis, cu-
iulmodi ex S. Thomæ 2. 2. quæst. 80. articul. 1.
sunt religio, Pietas, & reliquæ: has certè om-
nes ex ijs, quæ in hoc capite dicimus, liqui-
dò apparet singulariter in Deipara fuisse. Qua-
re Bonauentura in speculo capit. 8. probat

Deiparam esse iustissimam, quia Christus qui
est iustissimus iustissimè fuit cum ea, & iubi-
cit: *Tu, inquit, es virga Aaron, recta, florida, & fructi-
fera: Recta, immo rectissima per iustitiam, & aquatatem; Florida per virginitatem: fructi-
fera per fecunditatem. Quia enim esset virga
recta, si non virga Aaron esset recta? Quia ani-
ma esset iusta, si non Maria esset iusta? hoc est,
quod Beatus Bernardus dicit: Quis iustus, si non
Maria iusta, de qua ortus est sol iustitiæ? sic Bona-
uentura.*

15 De Fortitudine Deiparæ exclamat Salo-
mon Prouerb. 31. *Mulierem fortem quis inueni-
et; & iterum de eadem: Fortitudo, & decor in-
dumentum eius, ac si dicat. Deiparam fortitu-
dine omni ex parte decoram, hoc est absque
vllius perturbationis motu indutam semper
fuisse, atque ornatam; quod de reliquis San-
ctis dici neutiquam potest, vt animaduertit
sanctus Antoninus loco citato. & sanè insignem
fuisse Deiparæ fortitudinem faciliè intelli-
gemus, si ea spectemus, quæ de hac virute Phi-
losophi tradiderunt, Aristoteles enim lib. 2.
Ethicor. cap. 6. & 9. Fortitudinem vult esse
circa timorem & audaciã: *Quoniam For-
titudo, inquit sanctus Thomas 2. 2. quæst. 123. artic. 3.
difficilia qua rare habere possunt, voluntatem
à sequela rationis firmiter elerat cohibendo
timorem: - & moderat eadem difficilia aggre-
ditur, quando se licet oportet ea ex terminare ad
securitatem in posterum habendam, quod perti-
net ad rationem audacia, quam moderatur,
hæc sanctus Thomas. Hoc ipsum, & Cicero
libri secundo de inuentione per obje-
cta harum passionum elegantè exprestit cum
docet ad fortitudinem pertinere consideratam
periculorum susceptionem, & laborum per-
pessionem. Ex quo duplicem fortitudinis
actum licet colligere; vnum qui est in rebus
aduersis, & laboriosis patienter sustinendis:
alterum in arduis viriliter aggrediendis & ad
primum quidem, quem sanctus Thomas 2. 2.
quæst. 123. articul. 6. appellat *sustinere*, docet
que esse fortitudinis actum magis principalem;
spectat martyrium, quod est actus elici-
tus quidem à fortitudine, sed imperatus à cha-
ritate: Ideoque inter ceteros actus humanos, in-
quit sanctus Thomas 2. 2. quæst. articul. 3. est
perfectior secundum suum genus, quasi maxima
charitatis signum, secundum illud iohannis 15.
Maiorem hac dilectionem nemo habet, vt ani-
mam suam ponat quis pro amicis suis. At verò
Dei-**

amicis suis. At verò Deipara virtumque fortitudinis actum strenuè, ac diligenter exercuit. Nam, ut omittam incommoda, quæ propter Deum ex voluntaria paupertate, ex crebris itineribus ad montana ludææ ad Nazareth, ad Bethlehem, in Ægyptum, rursum in Galileam, & per singulos annos ad festa Ierosolymitana, & ex commoratione ad aliquot annos in terra Ægypti inter populos nefario Idolorum cultui deditos, aliisque quas in se ipsa sustinuit molestiis; Gravissima tanè fuerunt, quæ ex filij, quem vnicè diligebat, doloribus, & cruciatibus per compassionem sensit, quibus veluti a utissimo gladio, iuxta Simeonis vaticinium, eius anima transfixa est; tum in filij Circumcisione, & in molestijs, quas ex paupertate, & in Ægyptum fuga idem subiuit; tum etiam in blasphemijs, ac persecutionibus à Judæis eidem Christo dum in terris ageret illatis, & tandem in eisdem acerbissima, ac ignominiosissima passione, & necè, quam ipsa præfens spectavit quæ omnia fortitudine, ac constantia incredibili pertulit, ita ut iuxta crucem filij, què summo amore complectebatur, non conseruata iaceret, sed vitiliter staret; quod Ambrosius in oratione in obitu Valentiani illis verbis expendit; *Si abas & sancta Mater iuxta crucem filij, & spectabat Virgo unigeniti passionem stantem illam lego, stantem non lego.* hæc ille. Verùm de Virginis constantia admirabili in Christi passione plura diximus c. 11. ubi ostendimus ad gloriam, meritumque martyrij nihil illi defuisse, quam compiures Patres propter dolorem, quem in filij necè summa patientia pertulit acerbissimum, meritò plusquam martyrem appellare non dubitant

Luc. 1. Mat. 16. 2. Luc. 2. Deipara Christo patienter transmissa est Luc. 2.

Isa. 19. Ambros.

Deipara qua nam fortiter operata est. Genes. 3. S. Thom.

S. Thom.

& oblectandum exerunt solito maiores; quæque pro filiis defendendis, couertendisque quorum amorem natura parentibus indidit, strenuè dimicant. seque etiam vltro in extremum vitæ discrimen obiciunt. Quo circa Cant. 8. meritò dicitur: *Fortis est mors dilectio, dura sicut infernus amulatio.* Sanè fortitudinis Deipara præstantiam in iis, quæ ad Dei honorem spectant, aliqua ex parte intelligemus, si eximiam eius in Christum charitatem, de qua vberius cap. 9. egimus, nobiscum animo reputeamus.

Cant. 8.

Deipara temperantia.

S. Thom.

S. Thom.

C. Trid.

Chrysost.

17. Iam verò de Temperantia, quæ in virtutum Cardinalium ordine quarta reponitur, qua ratione in Deipara maximè eniuicrit, dicendum est. Et huius quidem virtutis partes quas vocant subiectiuas, quæ sunt eius species, Auctore sancto Thoma 2. 2. quæst. 143. art. 1. recensentur; Abstinentia cibi; Ieiunium, quod est actus abstinentiæ; Sobrietas potus; Castitas, cuius par est virginitas. Partes verò potentiales, seu virtutes ipsi temperantiæ connexæ plures loco citato numerantur, eiusmodi sunt, Mansuetudo, Clementia, Humilitas, Modestia, tum in exteriori corporis actione, tum etiam in eisdem corporis ornatu, ac vestibus, & reliquæ similes virtutes. & sanè his omnibus in gradu quodam perfectissimo Deipara instructa est atque ornata, quod breuiter sic demonstratur. Si enim temperantia, teste sancto Thoma tentia par. quæst. 7. articulo 2. ad tertium, tantò perfectior est in homine, quantò magis prauis concupiscentijs caret, atque ea de causa huiusmodi virtutem in Christo Domino fuisse concludit. Qualis ergo, quantaque temperantiæ perfectio præ cunctis puris creaturis fuisse existimanda est in Deipara, quæ non tantum omni praua concupiscentia caruit, verum etiam singulari privilegio peccati fomitum. (qui ex sacro Concilio Tridentino effione quinta ex peccato est, & ad peccatum inclinatur) perpetuò extinctum; ne dum religatum habuit, quemadmodum cap. 7. videmus. Quare Chrysostomus homilia in Domini hypapantem: *Bona, inquit, Maria ultra omnem humanam naturam modum Modestiam atque Temperantiam excoluit. ac ob id vn. meritorum Dominum in vltimo gestare promeruit.*

Quòd si de singulis temperantiæ virtutibus, quæ perfectione dicunt, & in Deipara præ reliquis sanctis fuerunt, agere velimus; lon-

Non gius

gus quàm par est ab instituto digrediemur; liquas tamen attingere satis sit in præsentia: & quod peccat ad Abstemiam, Ieiunium, Sobrietatem, Modestiam, & reliquas huiusmodi Deiparæ virtutes, sanè locupletissimi earum testes esse possunt Ignatius, Ambrosius, Damascenus, aliique Patres, quorum verba in initio huius capitis attulimus. nec tamen silentio præterire possum Albertum Magnum Virginitatis sanctissimæ studiosissimum, qui non minus verè, quàm acurè id, quod dicimus optima ratione ostendit, quàm sanctus Antoninus affert 4. par. tit. 19. cap. 17. §. 4. vbi probare nititur Deiparam mediocritate humilis vestimenti omnes alios superasse. quam rationem cum ad multa, quæ de Deipara prædicantur, referri possit, hic ascribendum duxi: Cum enim in nonnullis viribus habitæ rationi personæ, & aliarum circumstantiarum, quædam mediocritas interdum sit tenenda circa particularia (inquit Albertus apud sanctum Antoninum loco citato) Ars secundum Philosophum medium determinare nescit, singularia enim infinita sunt, nec est eorum disciplina: sed in huiusmodi Gratia potentior est ars, dicimus ergo quod in hoc beata Maria alios excessit in cultu vestium, quod super artem perunctionem Spiritus sancti sciunt mediocritatem super omnes in huiusmodi observare. sic ille, Pari etiam ratione Virgo beatissima præ cæteris Sanctis per eandem sancti Spiritus unctionem in reliquis virtutum actibus debitam mediocritatem novit, atque tenuit.

De eius porro Modestia in vestibus, & corporis ornatu illud scriptum reliquit Epiphanius Presbyter Constantinopolitanus in vita Deiparæ, & ex Epiphanio Nicephorus lib. 2. hist. 23. *Vestimentis inquit, quæ ipsa gestavit coloris natiui contenta fuit, id quod etiam nunc sancti Cedrenus in compendio, agens de moribus Deiparæ: Vestes, inquit, amplexans nullo colore tinctas. quibus consentit Damascenus orat. 1. de Nativ. quem supra citavimus, de hoc agens: Honestus, inquit, vestitus mollitiem omnem ac luxuriam fugiens, sic ille.*

MORTIFICATIONIS VIRTUS in Deipara.

Mortificatio Deiparæ. 18 **A**bstinentiam, & reliquas, quas commemoravimus Deiparæ virtutes, attendenda videtur mortificatio eximia, quæ Dei-

para suum innocentissimum corpus rationi minimè repugnans, sed spiritui concors, & obsequentissimum; ad Dei tamen gloriam, & Christi passionibus magis communicaret, ieiunius, vigiliis, variisque afflictationibus, ex Ambrosio supra citato, exercebat: ideoque hæc mortificationis virtus in Deipara per myrrham, amaram illam quidem, sed odoriferam, & quæ incorruptionem corporibus tribuere solet, rectè significatur. quemadmodum S. Antoninus 4. par. tit. 15. c. 17. §. 4. animadvertit; Mortificatio enim carni quidem est invidiosa, sed Deo valde grata, atque bono exemplo veluti odoris flagrantia recreat, & ad curandum in odorem huiusmodi vngentur, nimirum ad pietatis opera strenue suscipienda excitat, atque ad peccatorum putredinem à nobis arcendam mirum in modum confert: Myrrha verò, cui Deiparæ Mortificatio comparatur, non qualiscumque, sed electa, illa quidem, ac præcipua memoratur Ecclesiast. 24. illis verbis: *Quasi myrrha electa dedi suavitatem odoris.*

CLEMENTIA DEIPARÆ, EIVS que mansuetudo.

19 **Q**UAMVIS Deipara erga semetipsam, ut dixi, per mortificationem severa fuerit, ac benignam per clementiam, & mansuetudinem se exhibet, de quibus aliqua breviter perstringamus. Sanè temperantia sicuti virtuti principali ex D. Thoma 2. 2. quæst. 157. art. 3. & 4. adungitur clementia, quæ ex Seneca lib. 2. de clementia c. 3. Est quædam animi lenitas: superioris in constituendis pænis, & ex eodem sancto Thomâ provenit ex quadam dulcedine affectus, quæ ab omni eo, quod alium committate potest, abhorret, ideoque maximè accedere videtur ad charitatem, quæ est potissima virtutum, ita sanctus Thomas: & hæc quidem virtus Regibus, ac Principibus maximo fuit semper ornamento, adeò ut vel ipsi tyvanni saevitia insignes, clementissimi nomine se cohonestari affectarint. Hæc porro virtus in beatissima Virgine mundi Regina cumulatissimè invenitur, quæ apud Christum pro condonandis, vel minuendis pænis, quæ iustè nostris sceleribus debentur, intercedit; de quo pluribus differimus supra cap. 16. vbi de eius misericordia, & infra cap. 30. vbi eam Advocatæ munere fungi ostendemus. Hinc